

Rechten Veur De Natuur

Toelichting burgerinitiatief

Tijne Osinga & Rosanne Takács

¹

26/01/2026

Stedelijk Gymnasium Nijmegen

¹ Foto: Paul Rapp

Inhoud

Inhoud.....	2
Inleiding.....	3
Onderzoeksvraag.....	4
Hoofdvraag.....	4
De Rechten van Natuurbeweging.....	5
Hoe?	5
Wat is een rechtspersoon?	5
Waarom?.....	7
Ecologisch wereldbeeld	7
Rechten van Natuur in Nederland	9
Hoe zit het nu?	11
Burgerlijk Wetboek.....	11
De Omgevingswet	14
De omgevingsverordening	16
Europese wetgeving	16
Natura2000	16
Veur Lent	18
Ons burgerinitiatief	19
Media.....	21
Conclusie	22
Nawoord.....	23

Inleiding

We weten allemaal dat het niet goed gaat met de natuur. Door het toedoen van mensen stijgt de zeespiegel, sterven planten en dieren uit, is er grotere kans op schade door extreem weer, kunnen er meer gezondheidsproblemen ontstaan en wordt de kans op infectieziekten groter.²

Het beschermen van de natuur is een noodzaak geworden. Er wordt veel gezocht naar oplossingen en maatregelen, maar het lijkt soms alsof niks écht werkt.

In het huidige rechtssysteem worden niet-menselijke organismen en natuurverschijnselen, zoals een rivier, een bos, een berg, gezien als objecten. Daarom hebben zij in het recht een ondergeschikte positie ten opzichte van mensen.

Wij denken dat het anders kan. Daarom zijn wij op zoek gegaan naar manieren om het rechtssysteem te veranderen. We hebben ons laten inspireren door binnen- én buitenlandse projecten, de huidige wetgeving en door wat er in de toekomst nog mogelijk zou kunnen zijn.

De beweging Rechten van Natuur is gebaseerd op het idee dat de natuur ook eigenwaarde heeft, en daarom eigen rechten verdient, net zoals mensen. We moeten niet kijken naar de natuur kan bijdragen aan de mensheid, maar als iets wat ook waarde heeft zonder te moeten voldoen aan de wensen van de mens. Het gaat om de *mindset* die erachter zit.

Sommige landen zijn al begonnen met het verlenen van rechtspersoonlijkheden aan natuurgebieden en –verschijnselen. Zo heb je een rivieren in Nieuw-Zeeland en Colombia, maar ook een meer in Spanje die nu worden gezien als rechtspersonen. Er is dus potentie voor het veranderen van het rechtssysteem naar een systeem wat rekening houdt met de natuur in plaats van alleen met de belangen van de mens. Maar het gaat niet zo makkelijk als het lijkt. Veel wetenschappers worstelen met de vraag hoe je betekenis kunt geven aan het idee dat levenloze dingen rechtspersoonlijkheid krijgen. En zelfs als je accepteert dat dit soort objecten een rechtspersoon kunnen zijn, blijft de vraag of het wel zin heeft in het huidige systeem.

Tijdens het schrijven kwamen we erachter dat rechten van de natuur verder gaat dan alleen teksten in een wetboek. We zoeken uit hoe wij als zeventienjarigen hier verschil in kunnen maken. Want ook als burger kun je bijdragen. In ons PWS nemen we je mee in zowel de praktische als de ideologische kant. Hoe kunnen wij, als gewone mensen, als minderjarigen, helpen om de natuur via het recht te beschermen?

² Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (2025, 19 juni). *Klimaatverandering en gevolgen*. Klimaatverandering | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/gevolgen-klimaatverandering>

Onderzoeksvraag

Hoofdvraag

Hoe kan een minderjarige scholier de natuur beschermen via een juridische weg in Nederland?

De Rechten van Natuurbeweging

Wereldwijd is er steeds meer aandacht voor Rechten van Natuur. In onze ogen is dat heel belangrijk, vooral omdat de natuur in deze tijd erg onder druk staat.

“Rechten van de Natuur of ook wel Rechten van de Aarde is een juridische en filosofisch concept dat de rechten beschrijft van ecosystemen en soorten (planten en dieren)”³

Dit is de omschrijving die Wikipedia geeft, na de zoekterm: ‘Wat is Rechten van Natuur?’

Op het eerste gezicht misschien vreemd, want hoe kan het tegelijkertijd zo vastgelegd als het recht zijn, maar ook juist vrij als filosofie? Je zou deze twee onderdelen ook kunnen zien als ‘Hoe?’ & ‘Waarom?’

Hoe?

We beginnen bij het juridische deel van Rechten van Natuur. De rechten van de natuur zouden volgens dit concept (bijna) gelijkwaardig moeten zijn aan de rechten van de mens. Dat is op dit moment niet zo, en dat heeft te maken met twee groepen die we onderscheiden in de juridische wereld. Rechtssubject (rechtspersoon) versus rechtsobject.

Wat is een rechtspersoon?

Een rechtspersoon of rechtspersoonlijkheid is een juridische constructie waardoor een organisatie, net als een natuurlijk persoon, in het recht als rechtssubject is erkend.⁴

Een natuurlijk persoon is een mens die erkend wordt door het recht en zich dus moet houden aan wetten en plichten.⁵

Mensen zijn dus rechtssubjecten omdat ze natuurlijk persoon zijn: van hen wordt verwacht dat ze zich aan de wet houden, rechten en plichten kunnen dragen. Het gevolg hiervan is dat mensen in het recht een hogere status hebben dan andere levensvormen, zoals natuur, omdat je natuur niet kan dwingen zich aan de wet te houden.

Een rechtssubject draagt ook rechten en plichten. Er zijn verschillende soorten rechtssubjecten. Deze zijn vastgelegd in Burgerlijk Wetboek 2.

Er bestaan zowel natuurlijke personen als rechtspersonen. Van die rechtspersonen bestaan ook weer twee varianten: zo heb je de privaatrechtelijke rechtspersonen en publiekrechtelijke rechtspersonen.⁶ Privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen naamloze vennootschappen (nv) zijn, maar ook besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (bv) of verenigingen.

³ Wikipedia, Rechten van Natuur, https://nl.wikipedia.org/wiki/Rechten_van_Natuur , 31/01/2025

⁴ Centraal Bureau voor de Statistiek. (n.d.). *Rechtspersoon*. Centraal Bureau Voor De Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/rechtspersoon> (geraadpleegd op 26/02/2025)

⁵ Centraal Bureau voor de Statistiek. (n.d.-a). *Natuurlijk persoon*. Centraal Bureau Voor De Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/natuurlijk-persoon> (geraadpleegd op 14/04/2025)

⁶ Marijke. (n.d.). *Rechtssubject*. Blokzijl Advocaten Groningen. <https://blokzijladvocaten.nl/kennisbank/158-rechtssubject> (geraadpleegd op 14/04/2025)

Voorbeelden van naamloze vennootschappen zijn KLM en AFC AJAX. Een nv is dus een grote onderneming waar je aandelen van kunt kopen. Ook is er een groot startkapitaal nodig. Voorbeelden van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid zijn Heineken, Shell en KPN.⁷ Een bv met beperkte aansprakelijkheid heeft niet-overdraagbare aandelen en als bestuurder of aandeelhouder kan je niet privé aansprakelijk worden gesteld voor bedrijfsschulden.⁸ Een voorbeeld van een vereniging is een sportvereniging. Een vereniging heeft niet als doel winst te behalen, maar dat mogen ze wel.⁹

Zelfs deze bedrijven hebben dus een hogere status in het recht dan de natuur. Maar waarom kun je daar wel van verwachten dat ze rechten en plichten dragen? Dat komt doordat deze bedrijven worden vertegenwoordigd door mensen.

Deze constatering is heel belangrijk om het principe van Rechten van Natuur te begrijpen, dus we komen hier later nog op terug.

Dan zijn er ook nog publiekrechtelijke rechtspersonen. *“Een publiekrechtelijke rechtspersoon is een organisatie die door de openbare overheid in het leven is geroepen.”*¹⁰ Voorbeelden hiervan zijn provincies en gemeenten.

De natuur past dus niet zo goed bij een van deze categorieën. Daarom is het van belang dat daar verandering in komt. De status van rechtspersoonlijkheid kan de natuur namelijk de bescherming bieden die het nodig heeft. Hiervoor zal er een nieuwe wet moeten komen die dat toelaat. Hoewel het verlenen van rechtspersoonlijkheid aan natuurgebieden niet op elke plek even goed zal werken, maakt het wel degelijk een verschil en is het belangrijk dat het rechtssysteem veranderd wordt en dat er van veel meer natuurgebieden een rechtspersoon gemaakt moet worden.¹¹

Dit is de theorie, maar hoe zit het in de praktijk? In een aantal landen zijn ze al met dit idee aan de slag gegaan. We nemen het voorbeeld van de lagune Mar Menor in Zuid-Spanje. Vroeger had het kristalheldere wateren, maar tegenwoordig is het bruin, groen en vies. Dit komt door agressieve agricultuur en veehouderij. De giftige afvalstoffen kwamen in het water terecht, waardoor het meer beschadigd werd. Op een gegeven moment hadden de lokale bewoners er genoeg van en gingen ze demonstreren. Ze vormden zelfs een menselijke keten rondom het meer. Een eindje verderop, in Murcia,

⁷ KVK & Centraal Bureau voor de Statistiek. (n.d.). *De naamloze vennootschap (nv)*. ondernemersplein.overheid.nl. <https://ondernemersplein.overheid.nl/bedrijfsvoering/rechtsvormen-en-organisatie/de-naamloze-vennootschap-nv/> (geraadpleegd op 14/04/2025)

⁸ KVK & Centraal Bureau voor de Statistiek. (n.d.-a). *De besloten vennootschap (bv)*. ondernemersplein.overheid.nl. <https://ondernemersplein.overheid.nl/bedrijfsvoering/rechtsvormen-en-organisatie/de-besloten-vennootschap-bv/> (geraadpleegd op 14/04/2025)

⁹ KVK & Centraal Bureau voor de Statistiek. (n.d.-c). *De vereniging*. ondernemersplein.overheid.nl. <https://ondernemersplein.overheid.nl/bedrijfsvoering/rechtsvormen-en-organisatie/de-vereniging/> (geraadpleegd op 14/04/2025)

¹⁰ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, publiekrechtelijke rechtspersonen, <https://www.jaarverantwoordingzorg.nl/zorgaanbieders/publiekrechtelijke-rechtspersoon>

¹¹ De Jong, I.J.M. (2022), Rights of Nature: Legal Advancement or Symbolism? Radboud Universiteit Nijmegen

waren ze op de universiteit bezig met een oplossing: rechtsfilosofe María Teresa Vicente Giménez schreef samen met haar studenten een wetsvoorstel om Mar Menor een rechtspersoon te maken. Nog voor het voorstel af was, waren de mensen in het dorp al een handtekeningenactie begonnen. María zei toen dat ze het nog niet af had, maar dat maakte het volk niks uit. Ze vroegen alleen maar of ze hen wilde steunen tot het eind. Daarop antwoordde ze natuurlijk 'ja'. Het wetsvoorstel werd goedgekeurd door de VN, maar helaas werd het afgekeurd door de rechtbank van Murcia. Maar de hoogleraar gaf niet op: ze stapte naar het Spaanse parlement in Madrid. Het parlement keurde het voorstel goed, mits ze 500.000 handtekeningen verzamelde. Dat is ruimschoots gelukt met maar liefst 640.000 handtekeningen. Nadat alle handtekeningen verzameld waren in oktober 2021 was het alleen nog niet zo ver. Ze hadden dan wel een speedwet gekregen, maar het hele proces in het parlement duurde nog bijna een jaar. In september 2022 was het dan eindelijk voor elkaar: Mar Menor is een rechtspersoon geworden.

Maar waarom is het verlenen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur dan nuttig? Nou, door het rechten te geven aan Mar Menor kun je een rechtszaak aanspannen tegen iedereen die het meer vervuult. Je kunt het meer dan dus vertegenwoordigen in de rechtszaal. Er werd gezegd dat de agricultuur nodig was om te leven, maar ondertussen werd alles geëxporteerd. Er is geen excuus meer om Mar Menor te vervuilen, volgens Teresa Vicente Giménez. Dit omdat het dus dezelfde rechten heeft als de mensen die het vervuilen.¹²¹³

Waarom?

Dan nu het filosofische gedeelte. Het gedachtegoed dat de basis is van Rechten van Natuur, heeft te maken met het idee dat alle levensvormen gelijk zijn, en dat is de reden dat mensen in het recht ook geen hogere status zou moeten kunnen hebben.

Ecologisch wereldbeeld

Om dit te kunnen begrijpen, is het nodig om iets te weten over ecocentrisme en antropocentrisme (of egocentrisme).

*"The relationship between two motives underlying environmental attitudes was examined: ecocentrism- valuing nature for its own sake, and anthropocentrism- valuing nature because of material or physical benefits it can provide for humans."*¹⁴

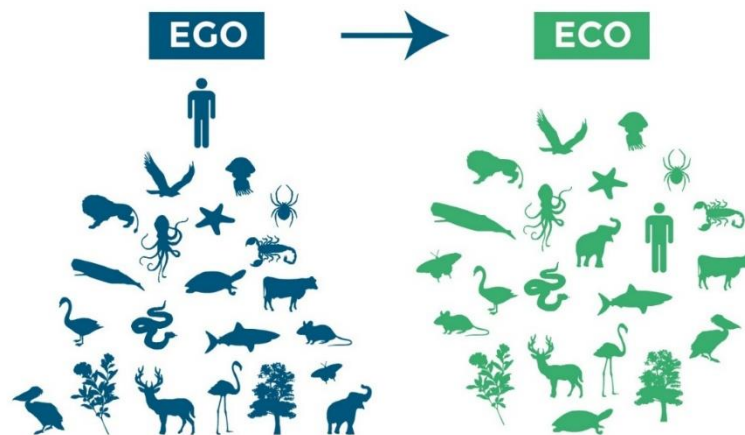
Bij een ecocentrisch wereldbeeld vinden wij de natuur belangrijk vanwege zijn

¹² VPRO Tegenlicht. (2023, April 27). *Alleen zo redden we de natuur* | VPRO Tegenlicht [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=jitxD6OvtTY>

¹³ Spain National Mar Menor Act of 2022. (n.d.). Eco Jurisprudence Monitor. <https://ecojurisprudence.org/initiatives/proposed-law-for-recognition-of-legal-personality-to-the-laguna-del-mar-menor-and-its-basin/>

¹⁴ Suzanne C. Gagnon Thompson, Michelle A. Barton, *Journal of Environmental Psychology* (juni 1994), Elsevier

intrinsieke waarde: de natuur heeft van zichzelf waarde, ook als die niet nuttig is voor de

mens.¹⁵ Dat houdt in dat je de mens ziet als onderdeel van de natuur en een groter ecosysteem.

16

Het ecocentrische wereldbeeld is van belang op het moment dat je van de natuur een rechtspersoon gaat maken. Dan heeft natuur voor de wet namelijk dezelfde status als een mens, namelijk dat van rechtssubject. Als mensen moeten we dus met een ecocentrische blik naar de wereld kijken, om de waarde van natuur als rechtspersoon te kunnen inzien.

Een mooi voorbeeld zijn de Maori's in Nieuw-Zeeland. Nieuw-Zeeland is koploper op het gebied van het verlenen van rechten aan natuur. Dat is te danken aan de inheemse bevolking, de Maori's. Zij geloven niet dat de mens de natuur kan bezitten. Mensen die natuur vervuilen voor hun eigen doelen vinden zij absurd. Mensen zijn gewoon een onderdeel van de natuur.

De rivier de Whanganui is voor de Maori's van grote waarde. Een Maori heeft ooit gezegd: *"Ko au te Awa, ko te Awa ko au – I am the river, the river is me."*¹⁷

Je herkent hier dus duidelijk een ecocentrisch wereldbeeld, de Maori's zien zichzelf als onderdeel van het ecosysteem van de rivier de Whanganui.

Toen Britse kolonisten de rivier ernstig hadden beschadigd, wilde de Nieuw-Zeelandse overheid de rivier blijvende bescherming bieden, omdat ook zij het behoud van de rivier

¹⁵ Katherine v. Kortenkamp, Colleen F. Moore, *Journal of Environmental Psychology* (september 2001), Elsevier

¹⁶ van ego naar eco, [allesisgezondheid.nl](https://www.allesisgezondheid.nl/knowledgebase/livecast-van-ego-naar-eco-landingspagina/), 6/11/2020, <https://www.allesisgezondheid.nl/knowledgebase/livecast-van-ego-naar-eco-landingspagina/>

¹⁷ Jessica den Outer, *Rechten van de Natuur* (2023), Lemniscaat

belangrijker vinden dan menselijk gewin. In 2017 werd er daarom een wet aangenomen die ervoor zorgde dat de rivier een rechtspersoon werd. Zo kunnen er rechtszaken worden aangespannen als mensen de rivier schade toebrengen.

In dit voorbeeld is dus te zien wat voor rol een ecocentrisch wereldbeeld kan spelen in het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur.

Rechten van Natuur in Nederland

De Rechten van Natuur wordt op dit moment gezien als de hardst groeiende juridische beweging. Ook in Nederland springen de initiatieven om de natuur meer rechten te geven als paddenstoelen uit de grond.

St. Rechten van Natuur, opgericht door Jessica den Outer, is een stichting die zich in Nederland inzet voor de rechten van natuurbeweging. Ze gaan hierbij uit van de punten die we eerder in dit hoofdstuk genoemd hebben. Die zetten we hieronder nog even overzichtelijk op een rijtje:

1. Intrinsieke Waarde

De natuur is waardevol, simpelweg omdat ze bestaat. Niet omdat ze ons iets kan opleveren of ons helpt overleven, maar omdat ze er is.

2. Inherente Rechten

De natuur verdient respect in al haar vormen. Van bergen tot oceanen, alles heeft recht op zorg en bescherming.

3. Vertegenwoordiging

De natuur praat al tegen ons; we moeten alleen beter luisteren. Ze verdient het om gehoord te worden in belangrijke beslissingen.¹⁸

Dit laatste punt, vertegenwoordiging, is heel belangrijk. Denk hierbij even terug aan de rechtssubjecten. Bedrijven worden door mensen vertegenwoordigd en kunnen daarom een rechtssubject worden. Het kan dus zo zijn dan anderen de rechten en plichten dragen namens de bedrijven. En op dat principe rusten Rechten van de Natuur. De natuur moet een stem krijgen, en daar kunnen wij als mensen voor zorgen.

We kijken even terug naar de Whanganui rivier en Mar Menor. Hoe ziet de vertegenwoordiging daar eruit?

Bij de Whanganui rivier heet de vertegenwoordiging de Te Pou Tupua. Die bestaat voor een deel uit Maori en voor een deel uit vertegenwoordigers namens de regering. Een mooie mix van mensen die een persoonlijke relatie hebben met de rivier, als mensen die veel kennis hebben van het systeem in Australië. De Te Pou Tupua kan, net als vertegenwoordigers van een bedrijf, handelen in naam van de rivier. Als er een beslissing

¹⁸ Rechten van de Natuur. (n.d.). <https://www.rechtenvandenatuur.org/>

moet worden genomen met betrekking tot de rivier, kunnen de vertegenwoordigers overleggen met de overheid of deze beslissing niet te veel schade aan de rivier aanbrengt. Op is de rivier dus deelnemer geworden aan het maatschappelijke debat, in plaats van het onderwerp ervan.¹⁹

In Mar Menor bestaan de vertegenwoordigers zelfs uit drie verschillende groepen. Het eerste orgaan bestaat uit een commissie van mensen uit het bestuur en burgers. Zij zorgen voor het behoud en de bescherming van het meer. Het tweede orgaan is de toezichtcommissie, de voogden en de beschermers van de Mar Menor. Daarin zitten vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Ze moeten bestaan uit mensen die op verschillende manier te maken hebben met Mar Menor. In deze commissie zitten dus zowel mensen die zich inzetten voor de bescherming van het meer, maar ook mensen uit de landbouwverenigingen (dus de vervuilers). Zo is er ruimte aan tafel voor gesprekspartners vanuit verschillende invalshoeken. Dit orgaan zorgt voor verspreiding van kennis en informatie en letten op de naleving van de wet. Het derde orgaan bestaat uit een wetenschappelijke commissie, bestaand uit wetenschappers en onafhankelijke deskundigen. Zij letten op de staat van het meer, en zoeken naar maatregelen om een goede staat van het meer te behouden.²⁰

Er zijn nog meer voorbeelden, en in bijna elke situatie is de rechtspersoonlijkheid op een andere manier vormgegeven. Er is dus veel meer mogelijk dan wij van tevoren hadden gedacht. Wij zullen nu ingaan op de huidige wetgeving in Nederland, en daarna op wat wij zelf kunnen doen binnen (of buiten?) die wetgeving.

¹⁹ Jessica den Outer, *Rechten van de Natuur* (2023), Lemniscaat

²⁰ Jessica den Outer, *Rechten van de Natuur* (2023), Lemniscaat

Hoe zit het nu?

Er zijn verschillende wetten die aandacht geven aan de bescherming en het behoud van natuur in Nederland. Het is dus niet zo dat er aan natuurbescherming via het recht niks wordt gedaan. Toch zijn we nog niet tevreden, want natuur wordt nog altijd door mensen misbruikt. In dit hoofdstuk gaan we verschillende wetten uitpluizen. Want doen deze wetten eigenlijk wel genoeg? Wat kan er beter?

Burgerlijk Wetboek

De gemeente Eijsden-Margraten heeft onderzoek gedaan naar de juridische en praktische haalbaarheid van het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de natuur in hun gemeente. Uit het onderzoek bleek: *“Rechten toekennen aan de natuur door de natuur rechtspersoonlijkheid te geven is onhaalbaar voor ons als gemeente Eijsden-Margraten omdat dit in beginsel een wijziging vereist van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.”*²¹

In dat wetboek staan alle instanties die rechtspersoonlijkheid hebben:

Artikel 1

222

1

De Staat, de provincies, de gemeenten, de waterschappen, alsmede alle lichamen waaraan krachtens de [Grondwet](#) verordenende bevoegdheid is verleend, bezitten rechtspersoonlijkheid.

2

Andere lichamen, waaraan een deel van de overheidstaak is opgedragen, bezitten slechts rechtspersoonlijkheid, indien dit uit het bij of krachtens de wet bepaalde volgt.

3

De volgende artikelen van deze titel, behalve [artikel 5](#), gelden niet voor de in de voorgaande leden bedoelde rechtspersonen.

Artikel 2

180

1

Kerkgenootschappen alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, bezitten rechtspersoonlijkheid.

2

Zij worden geregeerd door hun eigen statuut, voor zover dit niet in strijd is met de wet. Met uitzondering van [artikel 5](#) gelden de volgende artikelen van deze titel niet voor hen; overeenkomstige toepassing daarvan is geoorloofd, voor zover deze is te verenigen met hun statuut en met de aard der onderlinge verhoudingen.

Artikel 3

106

Verenigingen, coöperaties, onderlinge waarborgmaatschappijen, naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en stichtingen bezitten rechtspersoonlijkheid.

22

Om van de natuur een rechtspersoon te maken, moet het wetboek dus aangepast worden. Een optie is om artikel 1 of artikel 3 aan te passen en de natuur in de tekst te betrekken. Maar daarnaast moeten er ook veel nieuwe wetten gemaakt worden die de

²¹ PRO. *Rechten van de Natuur in de Gemeente Eijsden-Margraten: De verkenningsfase*. [20240604a College van B en W - RIB Rechten voor de natuur.pdf](#) 2024-05-06 <https://www.eijsden-margraten.nl/bestanden/docs/bestuur%20en%20organisatie/Raad/RIB%20-%202024/20240604a%20College%20van%20B%20en%20W%20-%20RIB%20Rechten%20voor%20de%20natuur.pdf>

²² Overheid.wetten.nl, BW2 artikel 1, 2 en 3, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003045/2024-06-22> (geraadpleegd op 25/01/2026)

Rechten van de Natuur verder toelichten. Het lijkt ons beter om de natuur een eigen sectie in het wetboek te geven, omdat de andere rechtspersonen, zoals kerkgenootschappen en verenigingen, ook een apart artikel hebben. Daar kan de natuur dus niet zomaar bij worden gevoegd. We willen dus dat er een nieuw artikel aan het Burgerlijk Wetboek 2 wordt toegevoegd. Wat daarin moet worden opgenomen inspireren we op de vormgeving van rechtspersoonlijkheid bij privaatrechtelijke rechtspersonen. Zoals we eerder hebben beschreven worden die namelijk door mensen vertegenwoordigd die namens de organisatie optreden. Hieronder een voorbeeld hoe dit is geregeld bij vennootschappen.

Afdeling 5. Het bestuur van de vennootschap en het toezicht op het bestuur		🔗 📄 ↺ 🗑️ ⬇️
Artikel 239		🔗 📄 ↺ 🗑️ ⬇️
1	Behoudens beperkingen volgens de statuten is het bestuur belast met het besturen van de vennootschap.	
2	De statuten kunnen bepalen dat een met name of in functie aangeduide bestuurder meer dan één stem wordt toegekend. Een bestuurder kan niet meer stemmen uitbrengen dan de andere bestuurders tezamen.	
3	Besluiten van het bestuur kunnen bij of krachtens de statuten slechts worden onderworpen aan de goedkeuring van een ander orgaan van de vennootschap.	
4	De statuten kunnen bepalen dat het bestuur zich dient te gedragen naar de aanwijzingen van een ander orgaan van de vennootschap. Het bestuur is gehouden de aanwijzingen op te volgen, tenzij deze in strijd zijn met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.	
5	Bij de vervulling van hun taak richten de bestuurders zich naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.	
6	Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in lid 5. Wanneer hierdoor geen bestuursbesluit kan worden genomen, wordt het besluit genomen door de raad van commissarissen. Bij ontbreken van een raad van commissarissen, wordt het besluit genomen door de algemene vergadering, tenzij de statuten anders bepalen.	23
Artikel 240		141 🔗 📄 ↺ 🗑️ ⬇️
1	Het bestuur vertegenwoordigt de vennootschap, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit.	
2	De bevoegdheid tot vertegenwoordiging komt mede aan iedere bestuurder toe. De statuten kunnen echter bepalen dat zij behalve aan het bestuur slechts toekomt aan een of meer bestuurders. Zij kunnen voorts bepalen dat een bestuurder de vennootschap slechts met medewerking van een of meer anderen mag vertegenwoordigen.	
3	Bevoegdheid tot vertegenwoordiging die aan het bestuur of aan een bestuurder toekomt, is onbeperkt en onvoorwaardelijk, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit. Een wettelijk toegelaten of voorgeschreven beperking van of voorwaarde voor de bevoegdheid tot vertegenwoordiging kan slechts door de vennootschap worden ingeroepen.	
4	De statuten kunnen ook aan andere personen dan bestuurders bevoegdheid tot vertegenwoordiging toekennen.	24

In dit nieuwe artikel moeten dus een aantal zaken worden opgenomen:

1. De benoemingen van natuur(gebieden) tot rechtspersoon

²³ Overheid.wetten.nl, BW2 artikel 239, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003045/2024-06-22#Boek2> (geraadpleegd op 25/01/2026)

²⁴ Overheid.wetten.nl, BW2 artikel 240, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003045/2024-06-22#Boek2> (geraadpleegd op 25/01/2026)

2. Dat de natuur die is aangewezen als rechtspersoon, gelijk is aan natuurlijke personen bij het geval van schending van de rechten van de natuur
3. Er moet iets worden gezegd over de vormgeving vertegenwoordiging van de natuur, net zoals bij vennootschappen.

Dat zou er als volgt uit kunnen zien:

Artikel x, BW2

X.1

Natuurgebieden die bij of krachtens het bestuur zijn aangewezen, bezitten rechtspersoonlijkheid.

X.2

Behoudens de beperkingen volgens de statuten zijn de voogden verantwoordelijk voor de vertegenwoordiging van de natuurgebieden.

X.3

Bij de vervulling van hun taak richten de voogden zich naar het belang van de natuurgebieden.

X.4

De voogd maakt geen deel uit van de vertegenwoordiging als hij daarbij direct of indirect persoonlijk belang heeft dat in strijd is met het belang van artikel 3.

X.5

Natuurgebieden met rechtspersoonlijkheid zijn voor de wet gelijk aan natuurlijke personen wat betreft de Rechten van de Natuur, tenzij uit de wet het tegendeel voortvloeit.

Als we op een andere manier uiting zouden willen geven aan rechten van de natuur, zouden we de natuur als rechtspersoon ook in de grondwet vast kunnen leggen, waarnaar wordt verwezen in artikel 1 BW2. Dit is echter vrijwel onhaalbaar. Op het moment dat het voorstel voor een grondwetswijziging wordt ingediend, moet het in de Eerste en Tweede kamer twee keer worden besproken (een bespreking heet een lezing). Tussen die twee lezingen moeten ook nog verkiezingen plaatsvinden, zodat de bevolking er indirect over kan stemmen. Bij de eerste lezing is de gewone wetsprocedure van toepassing (zoals we die hebben beschreven in het hoofdstuk 'het wetsvoorstel'). De Tweede Kamer heeft zo de kans om aanpassingen te doen. Als het door deze eerste ronde is gekomen, vinden dus verkiezingen plaats. Bij de tweede lezing wordt de definitieve tekst ingediend. Hierbij mogen geen aanpassingen meer worden gemaakt, en

kan het voorstel alleen worden aangenomen of worden verworpen.²⁵

Dit proces duurt dus heel lang en kunnen wij als jongeren, nauwelijks beïnvloeden. Daarom hebben we ervoor gekozen hier verder niet op in te gaan.

De Omgevingswet

Artikel 1.2. (fysieke leefomgeving)

- 1 Deze wet gaat over:
 - a. de fysieke leefomgeving, en
 - b. activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.
- 2 De fysieke leefomgeving omvat in ieder geval:
 - a. bouwwerken,
 - b. infrastructuur,
 - c. watersystemen,
 - d. water,
 - e. bodem,
 - f. lucht,
 - g. landschappen,
 - h. natuur,
 - i. cultureel erfgoed,
 - j. werelderfgoed.
- 3 Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden in ieder geval aangemerkt gevolgen die kunnen voortvloeien uit:
 - a. het wijzigen van onderdelen van de fysieke leefomgeving of het gebruik daarvan,
 - b. het gebruik van natuurlijke hulpbronnen,
 - c. activiteiten waardoor emissies, hinder of risico's worden veroorzaakt,
 - d. het nalaten van activiteiten.²⁶

Natuur valt volgens deze wet dus onder “*fysieke leefomgeving*” volgens lid 2 d, e, f, g, h. De wet gaat over “*gevolgen voor de fysieke leefomgeving*”, en wat dat inhoudt wordt uitgelegd in lid 3. Samengevat kun je zeggen dat de gevolgen, alle dingen zijn die een mens kan doen met de natuur: aanpassen, gebruiken, beschadigen en verwaarlozen.

Artikel 1.6. (zorgplicht voor een ieder)

²⁵ Procedure grondwetsherziening | De Nederlandse Grondwet. (2024, January

26). https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vhnnmt7k6sji/procedure_grondwetsherziening

²⁶ Wetten.overheid.nl, Omgevingswet, Art. 1.2 lid 1, 2, 3, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/2026-01-01> (geraadpleegd op 25/01/2026)

Een ieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.

Artikel 1.7. (activiteit met nadelige gevolgen)

Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Artikel 1.7a. (verbod activiteit met aanzienlijke nadelige gevolgen)

- 1 Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan.
- 2 Bij algemene maatregel van bestuur wordt de toepassing van het eerste lid uitgewerkt of begrensd. De uitwerking of begrenzing strekt in ieder geval ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht en heeft betrekking op:
 - a. de omvang van de nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving,
 - b. de gevallen waarin het eerste lid van toepassing is.²⁷

Het punt dat in artikel 1.6 wordt gemaakt is duidelijke taal: iedereen draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving. Op het eerste gezicht goed, iedereen moet dus bijdragen aan het beschermen van de natuur.

En ook in 1.7a lid 1, staat duidelijk dat schadelijke activiteiten voor de natuur verboden zijn.

Toch is artikel 1.7 hier volgens ons een probleem. Want “*weten of redelijkerwijs kunnen vermoeden*”, laat mensen eigenlijk heel vrij. Op het moment dat je dus niet wist of kon vermoeden dat je gedrag schadelijk was voor de natuur, ben je dan gewoon onschuldig? Waar is hier de duidelijke zorgtaak uit 1.6 gebleven?

En de toelichting in a, b en c is ook niet heel behulpzaam. Er staat eigenlijk: probeer de natuur niet te beschadigen, maar als je het wel beschadigd, het liefst zo min mogelijk. Als je denkt dat je meer dan een klein beetje gaat beschadigen, doe het dan niet. Maar ja, wat nou als je niet wist of redelijkerwijs kon vermoeden dat het schadelijk zou zijn?

Hoe vaak zien we niet gebeuren dat bedrijven natuur vervuilen? Zij hielden zich overduidelijk niet aan deze wet.

Denk bijvoorbeeld aan Tata Steel. Jarenlang vervuult het al de regio IJmond. Het bedrijf dumpst giftige stoffen in water en is een van de grootste vervuilers van Nederland.²⁸ Maar het is dus ook moeilijk te voorkomen, als zo’n grote verantwoordelijkheid bij mensen zelf

²⁷ Wetten.overheid.nl, Omgevingswet, Art. 1.6 & 1.7, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/2026-01-01> (geraadpleegd op 25/01/2026)

²⁸ Lemm, W. (2025, April 15). *De vervuiling van Tata Steel voor mens, dier en natuur*. Greenpeace Nederland. <https://www.greenpeace.org/nl/algemeen/57518/wat-tata-van-ons-steelt-de-vervuiling-van-tata-steel-voor-mens-dier-en-natuur/>

wordt neergelegd. Het bedrijf kan zich gemakkelijk verdedigen, met behulp van de inhoud van de Omgevingswet. Het kan zeggen dat ze de gevolgen niet hadden zien aankomen. Of dat het bedrijf écht niet kan functioneren zonder deze hoeveelheid uitstoot. Achteraf is er dus bijna niks aan te doen. De vervuiling is al gedaan, en op deze manier lopen we dus achter de feiten aan.

Daarnaast gaan wij, de mensen in deze wetgeving altijd voor. We beschermen natuur vooral als ons dat uitkomt. En zo niet, dan is het dus gewoon mogelijk om vervuilende bedrijven in onze fysieke omgeving toe te laten. Als het erop aankomt, staat de mens dus altijd boven de natuur. Onze wetten zijn dus gebaseerd op het antropocentrisch wereldbeeld, waarin natuur in dienst staat van de mens.

De omgevingsverordening

De gemeentes hebben de taak om het Omgevingswet uit te voeren. Daarvoor gebruiken zij een omgevingsvordering. De omgevingsverordening is een gemeentelijk document met de regels rondom het uitvoeren van de omgevingsvisie.²⁹ Per gemeente is dit dus verschillend. Eerst wordt een omgevingsvisie opgesteld, waarin doelen worden gesteld voor onder andere het behouden van natuur in de gemeente.³⁰ De omgevingsvordering zijn dan concrete regels en plannen die de visie ondersteunen. In deze verordening kan de gemeente of provincie bijvoorbeeld opnemen hoe ze de rechten van de natuur gaan waarborgen. We zien dat de natuur op dit moment dus weinig vertegenwoordigd wordt en een zwakke positie heeft. Daarom zullen wij in ons onderzoek kijken naar welke aspecten uit (inter)nationale voorbeelden ook op een Nederlandse gemeente toepasbaar zouden kunnen zijn.

Europese wetgeving

Er zijn niet alleen in Nederland regels en beleid over de natuur. Ook in de Europese Unie zijn daar afspraken over gemaakt, waar Nederland en alle andere lidstaten zich aan moeten houden.

Natura2000

*“Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en het is daarom belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken.”*³¹ De Natura2000 regelgeving is één van de sterkste natuurbeschermingswetten van de EU. De belangrijkste delen ervan kun je hieronder vinden. In Nijmegen zijn ook een aantal Natura2000 gebieden te vinden, zoals delen van Veur-Lent en de Gelderse Poort.

²⁹ Provincie Gelderland, omgevingsverordening, <https://www.gelderland.nl/themas/omgeving/omgevingsverordening> (geraadpleegd op 25/01/2026)

³⁰ Provincie Gelderland, Gelderse omgevingsvisie, <https://www.gelderland.nl/themas/omgeving/omgevingsvisie> (geraadpleegd op 25/01/2026)

³¹ Natura2000, ministerie van landbouw, visserij, voedselzekerheid en natuur, <https://www.natura2000.nl/>

Inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna

Artikel 2

1. Deze richtlijn heeft tot doel bij te dragen tot het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de Lid-Staten waarop het Verdrag van toepassing is.
2. De op grond van deze richtlijn genomen maatregelen beogen de natuurlijke habitats en de wilde dier- en plantensoorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.
3. In de op grond van deze richtlijn genomen maatregelen wordt rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

Instandhouding van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten

Artikel 3

- 1, Er wordt een coherent Europees ecologisch netwerk gevormd van speciale beschermingszones, Natura 2000 genaamd. Dit netwerk, dat bestaat uit gebieden met in bijlage I genoemde typen natuurlijke habitats en habitats van in bijlage II genoemde soorten, moet de betrokken typen natuurlijke habitats en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen.

32

Deze wet stelt dat er verschillende natuurgebieden in alle lidstaten van de EU zijn bestempeld als Natura2000 gebieden. Dit houdt in dat er voor deze gebieden extra regels en maatregelen zijn opgesteld voor het behoud van de natuurlijke leefgebieden van planten en dieren, en de dieren en planten zelf. Aan welke eisen de gebieden moeten voldoen om van de bescherming van Natura2000 te kunnen genieten worden beschreven in de rest van de wet.

Deze wetgeving is al een stap in de goede richting. Toch vinden wij dat dit nog niet voldoende is. De Natura2000 gebieden zijn namelijk afgebakende gebieden met duidelijke grenzen waar de beschermde gebieden ophouden. Maar de natuur zal niet ophouden bij de grenzen die wij ervoor hebben bedacht. Daarom vinden wij het

³² EU wetgeving, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20250714>
14/07/2025

belangrijk dat ook andere delen van de natuur bescherming verdienen. En hoe we dat voor elkaar willen krijgen, staat verder in dit onderzoek.

Om daadwerkelijk wat te veranderen in het recht, moet er een voorstel worden ingediend. We hebben drie opties daarvoor vergeleken: een wetsvoorstel, een burgerinitiatief en een motie. Uiteindelijk hebben we gekozen voor een burgerinitiatief.

Veur Lent

Veur-Lent is een schiereiland, gelegen in de Waal. Het is ontstaan doordat er in 2015 werd besloten om de rivier meer ruimte te geven, door middel van het graven van een nevengeul (ook wel de Spiegelwaal genoemd). Zo kon de stad worden beschermd tegen overstromingen.³³

Inmiddels wordt het stadseiland voor veel verschillende doeleinden gebruikt. Er is beperkte woningbouw, horeca, een klein strand en een aantal monumenten. Maar daarnaast is er ook veel natuur op het eiland aanwezig. Een deel van het eiland, de Ossenwaard, is Natura 2000 gebied.³⁴ Er zijn veel plant- en diersoorten te vinden, waaronder galloways die het gebied begrazen.³⁵

Het eiland wordt ook gebruikt als evenementenlocatie, onder andere tijdens de Vierdaagse.³⁶ “Je kan je afvragen of zo’n evenemententerrein daar wel thuishoort. Vorig jaar was er nog geen onderzoek gedaan naar de effecten van het geluid op het Natura 2000 gebied waar het tegenaan ligt.”³⁷

Nijmegenaren komen graag op het eiland, maar dat kan soms voor problemen zorgen. Elke zomer is het heel druk op de strandjes, en mensen houden niet altijd rekening met diersoorten die ook op het eiland leven. In 2021 moesten de Schotse Hooglanders van het eiland verwijderd worden nadat iemand te dichtbij kwam. Mensen die het eiland bezoeken laten ook afval achter, of gaan zitten op plekken die daar niet voor bedoeld zijn.³⁸ Toch zijn het ook de Nijmegenaren die de natuur juist willen behouden. Toen de gemeente een plan opstelde voor meer woningbouw in 2022, bleek dat veel mensen het eiland zo wilden laten als het was. Er werd een vragenlijst doorgestuurd, waar aan de Nijmeegse inwoners werd gevraagd hoeveel woningbouw ze op het eiland wilden, variërend van 0 tot 240. Het bleek dat de variant met 0 woningen favoriet was, en dus

³³ NOS.nl, Nijmegen krijgt eigen eiland in de Waal, zondag 29 november 2015, <https://nos.nl/artikel/2072007-nijmegen-krijgt-eigen-eiland-in-de-waal>

³⁴ Nijmegen.nl, Ossenwaard, 17/12/2025, <https://www.nijmegen.nl/diensten/evenementen/evenementenlocaties/ossenwaard/>

³⁵ FREE Nature, Veur-Lent, <https://www.freenature.nl/nl/kom-kijken/veur-lent>

³⁶ Vierdaagsefeesten.nl, Programma 2025, <https://www.vierdaagsefeesten.nl/programma/locaties/stadseiland-stek/#programResults>

³⁷ Zelf uitgevoerd interview Eline Lauret, 26 juni 2025

³⁸ Gian Oerlemans, Algemeen Nijmeegs studentenblad, Drukke op Stadseiland Veur-Lent: ‘De balans lijkt soms zoek’, 11/06/2021, <https://ans-online.nl/artikelen/drukke-op-stadseiland-veur-lent-de-balans-likt-soms-zoek/>

kwamen er geen woningen bij op Veur-Lent. In plaats van woningbouw zijn er nu plannen voor een park op het eiland.

Het stadseiland Veur-Lent is dus iconisch geworden voor de stad Nijmegen vanwege zijn strandjes evenementen en monumenten. Maar er leven ook veel diersoorten en planten, waar niet altijd rekening mee wordt gehouden. De woningbouw is met name afgewezen omdat men geniet van de natuur, in plaats van omdat ze vinden dat de natuur zelf recht op leven heeft op het eiland (egocentrisch wereldbeeld). Als we dit eiland eigen rechten kunnen geven, kan het worden betrokken bij besluiten die worden genomen. Het komt precies op tijd om bijvoorbeeld een natuurvriendelijke draai aan het nieuwe park te geven.

Ons burgerinitiatief

We hebben in ons burgerinitiatief een aantal eisen gesteld voor de gemeente om mee akkoord te gaan. Deze eisen zijn gebaseerd op voorbeelden van Rechten van de Natuur wereldwijd, en op de adviezen van experts die we hebben geraadpleegd.

1. De erkenning van de Rechten van de Natuur op Veur-Lent

Zoals we eerder in dit onderzoek hebben benadrukt, is een nieuwe kijk nodig op de positie van de natuur. Er moet acceptatie zijn van de intrinsieke waarde van de natuur om de stap te kunnen zetten naar het toekennen van rechten aan de natuur. Daarvoor is dus eerst erkenning nodig. We vragen dus niet zoals in de eerdergenoemde voorbeelden om van de natuur een rechtspersoon te maken, omdat dat een wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist³⁹. Dat kan de gemeente niet doen, maar we kunnen de natuur wel als gelijke behandelen.

2. Inachtneming van de gevolgen die gemeentelijke besluiten hebben voor de natuur op Veur-Lent.

Effecten van menselijke activiteit kan op veel manieren negatieve gevolgen hebben voor de natuurlijke omgeving. Voor bijvoorbeeld vogels is rust tijdens het broedseizoen essentieel. *“Tijdens het broeden mogen nesten, eieren en broedende vogels niet worden verstoord. Er mogen dan dus geen werkzaamheden worden uitgevoerd, ongeacht de periode van het jaar. Men moet wachten tot de vogels het nest hebben verlaten. Vaak wordt een periode gehanteerd van 15 maart tot 15 juli waarbinnen geen werkzaamheden worden uitgevoerd.”*⁴⁰ Echter is de periode van broeden moeilijk te bepalen, omdat ook buiten die periode broedende vogels kunnen worden gevonden. Ook voor andere

³⁹ Baayen, R, Wageningen University & Research, 18 december 2025, Rechten van de natuur: Hoe vindt de natuur een plek aan de bestuurstafel?, <https://www.wur.nl/nl/nieuws/rechten-van-de-natuur-hoe-vindt-de-natuur-een-plek-aan-de-bestuurstafel>

⁴⁰ Vogelbescherming Nederland, *Veelgestelde vragen wet- en regelgeving*, <https://www.vogelbescherming.nl/bescherming/juridische-bescherming/veelgestelde-vragen-vogels-en-de-wet?ss360SearchTerm=broedseizoen#vraag288>

diersoorten kan geluid nadelig zijn tijdens het broedseizoen.

Daarnaast kan er ook bij de indeling van het eiland rekening worden gehouden met de plaatsing van (vervuilende) recreatie en woningen.

De gemeente moet dus rekening houden met de effecten van plannen die worden uitgevoerd op het eiland.

3. De aanstelling van een voogd die fungeert als de stem van Veur-Lent

Tijdens ons onderzoek hebben we gezien hoe de rechten van de natuur op verschillende manieren zijn vormgegeven. We kunnen op gemeentelijk niveau dus geen rechten toekennen aan de natuur, maar we kunnen het wel behandelen *alsof* het rechten heeft. Hiervoor hebben we verschillende constructies vergeleken.

De Whanganui rivier heeft bijvoorbeeld een vertegenwoordiging door de Te Pou Tupua, waarin zowel leden van The Crown als Maori. Samen moeten zij besluiten nemen over de rivier. Ook is er een adviesgroep die de Te Pou Tupua onafhankelijk adviseert. De Te Pou Tupua heeft als taak om alleen de belangen van de rivier te waarborgen en is dus een stem voor de rivier. De vertegenwoordigers worden in een vroeg stadium meegenomen in beslissingen die de natuur aangaan.

Ook een rivier in Bangladesh hebben een voogdijconstructie. Er is een speciale commissie die de rivier moest beschermen en behouden. Alle plannen die werden gemaakt rond de rivier moesten eerst worden besproken met de commissie.

Bij Mar Menor in Spanje zijn er drie organen die het meer vertegenwoordigen. Het eerste orgaan een vertegenwoordiging van burgers en zij houden toezicht op de naleving van de rechten van Mar Menor. Het tweede orgaan bestaat uit vertegenwoordigers uit omliggende gemeentes, aangesteld door de besturen van de gemeentes. Deze vertegenwoordigers komen uit verschillende sectoren zoals ecologen, maar ook mensen werkzaam in landbouw. Zij verspreiden informatie met betrekking tot het naleven van de rechten. Het derde orgaan houdt zich bezig met het doen van onderzoek naar de ecologische staat van Mar Menor.⁴¹

Het is duidelijk dat bij succesvolle initiatieven gebruik wordt gemaakt van menselijke vertegenwoordigers. Dit past ook bij de manier waarop bedrijven en organisaties worden vertegenwoordigd in Nederland. Daarom hebben wij ook gekozen om Veur-Lent te laten vertegenwoordigen door een voogd. Deze moet (volgens de laatste versie van ons initiatief) *“de belangen van de natuur vertegenwoordigen in plan- en besluitvorming, en wordt opgeroepen als er besluiten worden genomen die gevolgen hebben voor de natuur op Veur-Lent. Dit is een persoon die wordt aangesteld door de gemeente, maar puur en alleen namens het eiland spreekt. Deze persoon is dus letterlijk de stem van het eiland.”*

⁴¹ Jessica den Outer, *Rechten voor de Natuur* (2023) Lemniscaat

Media

We hebben ook verschillende media benaderd om ons initiatief op de kaart te krijgen. Allereerst een interview in het wijkblad Lentse Lucht⁴², omdat we het initiatief graag wilden laten zien aan de bewoners van Lent die de plek goed kennen (het eiland heet niet voor niets zo).

Ook de Gelderlander heeft ons een plekje in de krant gegeven⁴³:

⁴² Lentse Lucht, Jaargang 29, januari 2026, nummer 1, Natuurbescherming van Veur-lent, tekst: Joop Koopman, beeld: Karin Veenendaal

⁴³ De Gelderlander, 12 december 2025, 'Natuur moet stem krijgen bij plannen op stadseiland', tekst: Janneke Stevens, beeld: Paul Rapp

Daarnaast zijn onze artikelen verschenen op de website van Lentse Lucht, De Gelderlander, het AD en RN7. Ook st. Rechten van de Natuur heeft ons initiatief op hun website geplaatst. Op deze manier hebben we geprobeerd om ons initiatief onder de aandacht te brengen.

Conclusie

Hoe kan een minderjarige scholier de natuur beschermen via een juridische weg in Nederland?

Dat is de vraag die we tijdens ons onderzoek hebben beantwoord. We hebben verschillende vormen van natuurbescherming bekeken, in Nederland en in Europa. Zo kwamen we erachter dat er al veel aan natuurbescherming wordt gedaan, maar dat dit vaak gebeurt vanuit een egocentrisch, mensgericht wereldbeeld. Dat moet veranderen. Daarom zochten we naar manieren om de natuur een gelijkwaardige rol te laten spelen in besluitvorming. We onderzochten verschillende manieren om invloed te vergaren: een wetsvoorstel, een motie en een burgerinitiatief. Na de voor- en nadelen te hebben afgewogen zagen we het burgerinitiatief als een mooi toegankelijk middel voor jongeren om hun stem te laten horen. Tijdens het maken van ons initiatief waren er een hele hoop behulpzame mensen, zowel bij de gemeente als daarbuiten die ons hebben ondersteund. Ook als je dus geen verstand hebt van gemeentelijke processen, kan je heel goed een burgerinitiatief indienen!

Onze conclusie is dus: je kan, ook als minderjarige scholier, via het indienen van een burgerinitiatief in je eigen gemeente bijdragen aan de bescherming van de natuur via een juridische weg.

Op dit moment wachten we nog af of de gemeenteraad ons voorstel wil gaan uitvoeren. Maar ons onderzoek heeft in ieder geval een prachtige uitkomst gehad.

Nawoord

Vlak voor de deadline van dit PWS werden de onderzoeksresultaten van het onderzoek van de Wageningen University & Research bekend. Dit onderzoek keek naar de mogelijkheden voor de gemeente Eijsden-Margraten om de natuur in hun gemeente rechtspersoonlijkheid te geven. Het onderzoek was voor ons een fantastische bevestiging van onze eigen onderzoeksresultaten (als het onderzoek een jaartje eerder was gepubliceerd, had het ons een hoop werk bespaard). Toch zijn we onwijs trots dat zo'n groot onderzoek onze conclusie ondersteunt. Wat er na het publiceren van de onderzoeksresultaten gebeurde, heeft ons echter erg geschokt. We lazen koppen zoals *“Onderzoek WUR: natuur kan geen rechtspersoon zijn”*, op Recht.nl, en in de Volkskrant: *“De natuur een stem geven? Erg lastig!”*. Wij waren behoorlijk in de war toen we dit lazen, want zelf kwamen we tijdens ons onderzoek juist zo veel mogelijkheden tegen. Toen we het rapport gingen lezen bleken deze artikelen te doelen op dat een gemeente geen rechtspersoonlijkheid kan toekennen, een van de conclusies die wij ook als eerste trokken. Dat terwijl er in het onderzoek van de WUR ook heel veel andere oplossingen worden genoemd. Zo wordt bij gemeenten als mogelijkheid aangegeven om de natuur een sterkere plek te geven in de omgevingsvisie. *“Met dit alles kun je onder de Omgevingswet vrijwel hetzelfde bereiken als wanneer je de natuur tot rechtspersoon zou maken”*⁴⁴, vertelt RP Baayen, onderzoeker voor de WUR.

Een stem voor de natuur gaat dus niet alleen over rechtspersoonlijkheid, maar kan op veel meer manier worden vormgegeven. Wij hopen dan ook dat we mensen met ons initiatief kunnen aansporen zelf in actie te komen en dat we jongeren een handvat hebben kunnen bieden dat ze kunnen gebruiken bij hun eigen projecten. Want het kan écht. Jongeren kunnen zelf invloed uitoefenen op het gebied van natuurbescherming. De natuur verdient het om gehoord te worden. Zoals Jessica den Outer heeft gezegd: *“We moeten het perspectief van de natuur altijd meenemen, niet alleen in het recht, maar in alles wat we doen”*⁴⁵.

⁴⁴ Baayen, R, Wageningen University & Research, 18 december 2025, Rechten van de natuur: Hoe vindt de natuur een plek aan de bestuurstafel?, <https://www.wur.nl/nl/nieuws/rechten-van-de-natuur-hoe-vindt-de-natuur-een-plek-aan-de-bestuurstafel>

⁴⁵ We are the Regeneration, Rechten voor de Natuur Jessica den Outer, Tekst Nadine Maarhuis, Fotografie Gabriela Hengeveld, 1 mei 2025 <https://re-generation.cc/en/pionier/jessica-den-outer/>